

NOTATKA

z posiedzenia Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji

Data posiedzenia: 23 kwietnia 2014 r.

Nr posiedzenia: 173

Posiedzeniu przewodniczył: przewodniczący komisji Michał Seweryński.

- Porządek posiedzenia:
1. Rozpatrzenie wskazanego przez Rzecznika Praw Obywatelskich problemu naruszenia zasady równego traktowania ze względu na orientację seksualną (cd.).
  2. Rozpatrzenie wskazanego przez Rzecznika Praw Obywatelskich problemu korzystania przez kuratorów sądowych z prawa do obrony w postępowaniu dyscyplinarnym (cd.).
  3. Rozpatrzenie wskazanego przez Rzecznika Praw Obywatelskich problemu penalizacji zachowania polegającego na wywieraniu przymusu na osobę za pośrednictwem oddziaływania na rzecz w kontekście praktyk stosowanych przez właścicieli kamienic, mających na celu zmuszenie lokatorów do opuszczenia mieszkań (cd.).
  4. Rozpatrzenie wskazanego przez Rzecznika Praw Obywatelskich problemu wynikającego z przepisów ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych przestępstw (Dz.U. nr 169, poz. 1415) i z praktyką orzeczniczą sądów związaną z realizacją tej ustawy.

- W posiedzeniu uczestniczyli:
- senatorowie członkowie komisji: Ryszard Knosala, Kazimierz Kutz, Robert Mamątow, Józef Piniór, Jan Rulewski, Michał Seweryński i Aleksander Świeykowski;
  - goście:
    - Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich:
      - dyrektor Zespołu Prawa Karnego Marek Łukaszuk,
      - naczelnik Wydziału Prawa Antydyskryminacyjnego w Zespole Prawa Konstytucyjnego i Międzynarodowego Magdalena Kuruś,
      - zastępca dyrektora Zespołu Prawa Karnego Marta Kolendowska-Matejczuk,
      - dyrektor Zespołu Prawa Pracy i Zabezpieczenia Społecznego Lesław Nawacki,
    - Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania:
      - dyrektor Barbara Szymborska,
    - Krajowa Rada Kuratorów:
      - przewodniczący Henryk Pawlaczyk,
      - ekspert Andrzej Martuszewicz,

- Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej:
  - starszy specjalista w Departamencie Prawa Pracy Joanna Poznalska,
- Ministerstwo Sprawiedliwości:
  - podsekretarz stanu Stanisław Chmielewski,
  - dyrektor Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji Mirosław Przybylski,
  - naczelnik Wydziału Prawa Karnego w Departamencie Prawa Karnego Marcin Kowal,
  - główny specjalista w Wydziale Kurateli w Departamencie Wykonania Orzeczeń i Probacji Sławomir Stasiorowski,
  - główny specjalista w Wydziale Prawa Pracy i Zabezpieczenia Społecznego w Departamencie Prawa Cywilnego Jarosław Jastrzębski,
  - główny specjalista w Departamencie Współpracy Międzynarodowej i Praw Człowieka Katarzyna Pawlicka,
  - główny specjalista w Departamencie Prawa Cywilnego Hieronim Ostrowski,
- Państwowa Inspekcja Pracy:
  - dyrektor Departamentu Prawnego Halina Tulwin,
  - dyrektor Departamentu Legalności Zatrudnienia Jarosław Leśniewski.
- Kancelaria Senatu, Biuro Legislacyjne:
  - główny legislator Beata Mandylis,
  - legislator Aldona Figura,
  - ekspert do spraw legislacji Katarzyna Konieczko.

Przebieg posiedzenia:

Ad 1. Naczelnik Wydziału Prawa Antydyskryminacyjnego w Zespole Prawa Konstytucyjnego i Międzynarodowego w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich Magdalena Kuruś przypomniała, że postulat rzecznika praw obywatelskich odnosi się do poszerzenia możliwości kontrolnych Państwowej Inspekcji Pracy w odniesieniu do zatrudnienia niepracowniczego. Zdaniem RPO istnieją wątpliwości co do efektywności i dostępności ustawy o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (tzw. ustawy o równym traktowaniu) jako środka ochronnego.

W opinii przedstawicielki Biura Legislacyjnego postulat nadania Państwowej Inspekcji Pracy dodatkowych uprawnień w zakresie kontroli przestrzegania przepisów ustawy o równym traktowaniu w stosunku do osób wykonujących pracę na innej podstawie niż stosunek pracy jest raczej dyskusyjny. Przewodniczący komisji senator Michał Seweryński wyraził pogląd, że realizacja takiej kompetencji przez inspektora pracy byłaby dosyć iluzoryczna. Ponadto ustawa o równym traktowaniu została uchwalona właśnie w celu rozszerzenia możliwości dochodzenia odszkodowania na przypadki, które nie łączą się z zatrudnieniem.

W konkluzji dyskusji senatorowie zgodzili się, że nie ma potrzeby podejmowania inicjatyw ustawodawczych zmierzających do uzupełnienia arsenału środków prawnych, z których może korzystać dla swojej ochrony osoba dyskryminowana z powodu orientacji seksualnej.

Konkluzja Komisja zdecydowała o niepodejmowaniu prac zmierzających do inicjatywy ustawodawczej w tej sprawie.

Ad 2. Dyrektor Zespołu Prawa Pracy i Zabezpieczenia Społecznego w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich Lesław Nawacki przypomniał, że dyskutowana kwestia dotyczy

niekonstytucyjnego zapisu w ustawie o kuratorach sądowych, ograniczającego wybór obrońcy w postępowaniu dyscyplinarnym jedynie do kuratorów zawodowych.

Przewodniczący Krajowej Rady Kuratorów Henryk Pawlaczyk powiedział, że potrzebna jest pilna zmiana art. 60 ustawy o kuratorach sądowych i zaapelował do komisji o podjęcie inicjatywy zmierzającej do zmiany ustawy, bez czekania na inicjatywę rządową.

Przedstawicielka Biura Legislacyjnego stwierdziła, że propozycja zawarta w projekcie założeń projektu ustawy opracowanego w Ministerstwie Sprawiedliwości wydaje się niewystarczająca.

W konkluzji dyskusji komisja postanowiła podjąć inicjatywę ustawodawczą zmierzającą do zapewnienia kuratorom sądowym pełnego prawa do obrony w postępowaniu dyscyplinarnym.

Do prezentowania stanowiska komisji w dalszych pracach nad projektem ustawy wybrano senatora Michała Seweryńskiego.

Konkluzja: Komisja postanowiła wnieść projekt ustawy o zmianie ustawy o kuratorach sądowych (druk senacki nr 641).

Ad 3. Problem dotyczy penalizacji sprzecznych z zasadami współżycia społecznego praktyk stosowanych przez właścicieli kamienic w celu zmuszenia lokatorów do opuszczenia mieszkań. Dyrektor Zespołu Prawa Karnego w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich Marek Łukaszuk przypomniał, że rzecznik praw obywatelskich postulował już wcześniej nowelizację art. 191 kodeksu karnego i nadanie mu brzmienia tożsamego z obowiązującym w przeszłości art. 167 kodeksu karnego, który to przepis pozwalał na penalizowanie stosowania przemocy wobec osoby poprzez rzecz. Podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Stanisław Chmielewski wyraził pogląd, że co do zasady nękanie najemcy powinni korzystać z ochrony na gruncie cywilnoprawnym. Jego zdaniem do prawa karnego należy się odwoływać w ostateczności, gdy inne środki nie pozwolą na rozwiązanie konfliktu.

W trakcie debaty senatorowie zauważyli, że z jednej strony występują sytuacje, kiedy właściciel jest zmuszony tolerować lokatora, który w świetle prawa nie ma prawa okupować lokalu, z drugiej jednak strony nie jest dopuszczalne, aby właściciel w obronie swojego prawa własności mógł sam wymierzać sprawiedliwość i stosować groźby.

W konkluzji dyskusji komisja postanowiła podjąć inicjatywę ustawodawczą realizującą postulat rzecznika praw obywatelskich.

Do prezentowania stanowiska komisji w dalszych pracach nad projektem ustawy wybrano senatora Jana Rulewskiego.

Konkluzja: Komisja postanowiła wnieść projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny (druk senacki nr 628).

Ad 4. W związku ze zgłoszonymi krytycznymi uwagami rzecznika praw obywatelskich, wynikającymi z obserwacji efektywności stosowania ustawy o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych przestępstw, główny legislator w Biurze Legislacyjnym Beata Mandylis opracowała i przedstawiła propozycję projektu inicjatywy ustawodawczej uwzględniającej postulaty rzecznika oraz uwagi zgłoszone przez inne podmioty.

Senatorowie zgodzili się z sugestią przewodniczącego komisji, aby odłożyć dalszą dyskusję i prace nad przedstawionym projektem w celu szczegółowego zapoznania się z propozycjami zawartymi w opinii Biura Legislacyjnego.

Konkluzja Komisja będzie kontynuowała prace po zapoznaniu się z nadesłanymi do komisji uwagami do projektu ustawy.